Magiczny Kraków

Urodzinowa wystawa w Bunkrze Sztuki

2016-03-07

Nieco ponad pół wieku temu krakowskie dzienniki obwieściły: „Salon wystawowy przy Plantach nareszcie otwarty!” Poprzedniego wieczoru, czyli 11 września 1965 roku, gwarny tłum znamienitych gości uświetnił uroczyste otwarcie Miejskiego Pawilonu Wystawowego. Po niemal dekadzie architektoniczno-budowlanych perturbacji Kraków zyskał nowoczesną przestrzeń dedykowaną sztuce współczesnej. Wystawę jubileuszową „Z mojego okna widać wszystkie kopce” można oglądać do 8 maja.

Krystyna Tołłoczko-Różyska (1909–2001), przedwojenna absolwentka Wydziału Architektury Politechniki Lwowskiej, zaprojektowała budynek jako dwukondygnacyjny ciąg funkcjonalnych, płynnie przenikających się przestrzeni wystawienniczych, włączających w swą strukturę XVIII-wieczny spichlerz i doświetlonych na piętrze horyzontalnym pasmem okien oraz półprzezroczystym sufitem z luksferów. Z biegiem lat Pawilon stał się jedną z polskich ikon architektury modernistycznej w jej brutalistycznym wydaniu, do dziś wzbudzając zachwyt dzięki niezwykłym walorom ekspozycyjnym. Znalazł swoje miejsce nawet w polskiej kinematografii – wkrótce po otwarciu budynku w jego stylowych wnętrzach nakręcona została jedna ze scen filmu „Jowita” Janusza Morgensterna, w której Marek Arens (w tej roli Daniel Olbrychski) bezskutecznie poszukuje tytułowej bohaterki.

Dzieje Galerii, ustanowionej w 1949 roku jako krakowski oddział Centralnego Biura Wystaw Artystycznych, wraz z następującymi po sobie przemodelowaniami jej misji i celów odzwierciedlają bardziej ogólne i szerzej zakrojone procesy przeobrażeń ustrojowych, społecznych, artystycznych, w tym także rozumienia ich wymiaru publicznego. Próby poszukiwania przez tę instytucję miejsca zarówno na kartach historii własnej, w krakowskim środowisku artystycznym, jak i na scenie ogólnopolskiej i międzynarodowej stanowią podstawową narrację wystawy jubileuszowej Bunkra Sztuki pt. „Z mojego okna widać wszystkie kopce”. Jaki wpływ na obecny kształt Galerii i jej społeczne postrzeganie ma dziedzictwo PRL-owskiej sieci BWA? W jaki sposób na jej współczesnym charakterze zaważyli artyści neoawangardy wykraczający poza utarte schematy artystyczne i rozszerzający swoje działania o praktyki efemeryczne i intermedialne? To tylko niektóre z pytań o mechanizmy spojrzenia, relacje władzy, kierunki zależności między patrzącym a obserwowanym oraz przemiany w sposobach odbioru i definiowania dzieła sztuki.

Międzynarodowa wystawa zbiorowa „Z mojego okna widać wszystkie kopce” jest swoistym montażem obrazów, obiektów, scen i cytatów z opowieści, której głównym bohaterem jest instytucja – dzisiejsza Galeria Sztuki Współczesnej Bunkier Sztuki.

„Z mojego okna widać wszystkie kopce” to także opowieść o architekturze instytucji autorstwa Krystyny Tołłoczko-Różyskiej, którą sama nazwała Pawilonem Wystawowym, czyli miejscem do eksponowania i oglądania. Proces pracy nad architektoniczną bryłą oraz niezwykle spójna i nowatorska koncepcja funkcjonalności wszystkich jej przestrzeni pokazane zostaną dzięki oryginalnym rysunkom i projektom tej wybitnej architektki. Punktami odniesienia dla historycznej narracji będą przygotowane specjalnie na wystawę realizacje polskich i zagranicznych artystów – instalacje Andrisa Eglītisa, Yanego Calovskiego, Katarzyny Krakowiak, Moniki Niwelińskiej i Mateusza Kuli – traktujące o delikatności i upływie czasu, rozpadzie materii (także samej architektury Galerii, w przededniu ogłoszenia konkursu na przebudowę i rozbudowę gmachu) i tym, co po owej erozji pozostaje.

Magiczny Kraków

Wystawie towarzyszy inauguracja nowej przestrzeni – Pawilonu Wystawowego usytuowanego pomiędzy głównymi salami ekspozycyjnymi, zaprojektowanego przez krakowskie studio architektoniczne BudCud. Jego nazwa bezpośrednio przywołuje tę, którą w momencie otwarcia nadała Galerii jej architektka Krystyna Tołłoczko-Różyska. Pawilon to miejsce warsztatów, paneli dyskusyjnych, seminariów oraz spotkań otwartych grup czytelniczych poświęconych refleksji nad modelami i strategiami kuratorskimi, historii wystawiennictwa, teorii i praktyce budowania narracji w przestrzeni ekspozycji oraz prawom własności intelektualnej. Pawilon dedykujemy zarówno profesjonalistom, jak i studentom rozmaitych kierunków oraz wszystkim zainteresowanym poznawaniem, a także analizą mechanizmów działania instytucji, współpracy kuratora, artysty i krytyka sztuki w ujęciu historycznym oraz współczesnym. Wśród zaproszonych w 2016 roku gości są m.in. Aneta Szyłak, Alexander Koch, Maria Hlavajova, Ann Demeester i Binna Choi.

Wystawa potrwa do 8 maja 2016.